Torsdag den 29. april 2021

P9_TA(2021)0156

Bolivia og anholdelsen af den tidligere præsident Jeanine Áñez og andre embedsmænd

Europa-Parlamentets beslutning af 29. april 2021 om Bolivia og anholdelsen af den tidligere præsident Jeanine Áñez og andre embedsmænd (2021/2646(RSP))

(2021/C 506/11)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til sin beslutning af 28. november 2019 om situationen i Bolivia ([1]),

— der henviser til erklæringen fra næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik på vegne af Den Europæiske Union af 23. oktober 2020 om parlamentsvalget i Bolivia og til erklæringen fra hans talsmand af 14. marts 2021 om den seneste udvikling i Bolivia,

— der henviser til pressemeddelelsen fra Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder (IACHR) af 16. marts 2021 om overholdelse af de interamerikanske standarder for retfærdig rettergang og adgang til domstolsprøvelse i Bolivia,

— der henviser til erklæringen fra talsmanden for De Forenede Nationers generalsekretær om Bolivia af 13. marts 2021,

— der henviser til erklæringerne fra Organisationen af Amerikanske Staters (OAS's) generalsekretariat af 15. og 17. marts 2021 om situationen i Bolivia,

— der henviser til Bolivias politiske forfatning,

— der henviser til den amerikanske menneskerettighedskonvention (San José-pagten),

— der henviser til den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder,

— der henviser til forretningsordenens artikel 144, stk. 5, og artikel 132, stk. 4,

A. der henviser til, at den politiske og sociale situation i Bolivia siden præsidentvalget den 20. oktober 2019 fortsat giver anledning til alvorlig bekymring; der henviser til, at mindst 35 mennesker er omkommet, og at 833 mennesker er blevet såret i forbindelse med de udbredte og voldelige protester, samt at mange andre i strid med reglerne om retfærdig rettergang er blevet tilbageholdt, og der henviser til, at der samtidig rapporteres om udbredte menneskerettighedskrænkelser og overgreb; der henviser til, at præsident Evo Morales er trådt tilbage som præsident og har forladt landet; der henviser til, at flere fratrædelser førte til et magttomrum, og at anden næstformand for senatet, Jeanine Áñez, overtog posten som midlertidig præsident i overensstemmelse med forfatningen; der henviser til, at Bolivias forfatningsdomstol (TCP) godkendte Jeanine Áñez som midlertidig præsident;

B. der henviser til, at Jeanine Áñez og de midlertidige myndigheder, efter at det forfatningsmæssige mandat var blevet givet, tog de nødvendige skridt til at organisere et nyt demokratisk, inklusivt, gennemsigtigt og retfærdigt valg, som fandt sted i oktober 2020 på trods af udfordringerne forårsaget af covid-19; der henviser til, at Luis Arce fra MAS-partiet vandt præsidentvalget og blev anerkendt som sådan af Jeanine Áñez samt af det internationale samfund, herunder Den Europæiske Union, og således sikrede en gennemsigtig og fredelig magtoverdragelse;

C. der henviser til, at aflysning eller afvisning af flere retssager mod MAS-tilhængere er blevet bekræftet i de seneste måneder, samtidig med at truslerne om retlig forfølgelse af politikere, der er imod MAS-regeringen, er steget; der henviser til, at den flernationale forsamling den 18. februar 2021 godkendte det vage overordnede dekret nr. 4461, som gav generel amnesti og benådning til tilhængere af præsident Arces regering, der blev retsforfulgt under Áñez-regeringen for forbrydelser i forbindelse med den »politiske krise«, som begyndte i oktober 2019;

([1]) Vedtagne tekster, P9_TA(2019)0077.

D. der henviser til, at Jeanine Áñez, to af hendes ministre, tidligere energiminister Rodrigo Guzmán og tidligere justitsminister Álvaro Coimbra samt andre personer, der udgjorde den midlertidige regering fra 2019 til 2020, den 13. marts 2021 blev tilbageholdt på grundlag af anklager om »terrorisme, oprør og sammensværgelse« og af anklagere anklages for at have deltaget i et kup i 2019; der henviser til, at deres varetægtsfængsling er blevet forlænget til seks måneder, og at tidligere præsident Áñez står over for 24 års fængsel, hvis hun bliver dømt; der henviser til, at tre andre tidligere ministre afventer en arrestordre; der henviser til, at tidligere præsident Jeanine Áñez oprindeligt blev nægtet lægehjælp, mens hun blev tilbageholdt;

E. der henviser til, at anklagere rejste tiltale på grundlag af en klage fra et tidligere MAS-medlem af kongressen med en påstand om, at de førnævnte personer »fremmede, styrede, var medlemmer af og støttede« organisationer, hvis mål var at ødelægge Bolivias »forfatningsmæssige orden«; der henviser til, at anklagere anklagede Jeanine Áñez i hendes egenskab af midlertidig præsident, men ikke som civilperson eller i egenskab af nogen anden offentlig rolle; der henviser til, at artikel 159, stk. 11, artikel 160, stk. 6, artikel 161, stk. 7, og artikel 184, stk. 4, i forfatningen fra 2009 og loven af 8. oktober 2010 fastsætter en særlig procedure for domfældelse af præsidenten, vicepræsidenten og de højtstående myndigheder ved forskellige domstole; der henviser til, at den retlige procedure mod præsident Áñez, som anklagemyndigheden følger, ikke overholder den bolivianske forfatningsret; der henviser til, at beviserne i den ledsagende dokumentation synes uklare;

F. der henviser til, at de personer, som er anklaget for disse strafbare handlinger, hævder, at de bliver forfulgt; der henviser til, at de, der indtil videre er blevet anholdt, hævder, at de ikke blev behørigt underrettet om anklagerne, selv om statsadvokaturen understregede, at arrestordrer blev udstedt i overensstemmelse med loven og uden at krænke de tilbageholdtes rettigheder; der henviser til, at ombudsmandsinstitutionen besluttede at overvåge Bolivias politis og anklagemyndigheds handlinger for at sikre, at de anholdte personers ret til retfærdig rettergang og til et forsvar blev respekteret;

G. der henviser til, at artikel 3 i det interamerikanske demokratiske charter definerer magtens adskillelse og uafhængighed som et væsentligt element i det repræsentative demokrati; der henviser til, at artikel 8 i San José-pagten understreger retsgarantier og retfærdig rettergang; der henviser til, at flere internationale organisationer har udtrykt bekymring over misbruget af retslige mekanismer i Bolivia og over den omstændighed, at de i stigende grad anvendes som undertrykkende instrumenter af det regerende parti; der henviser til, at den nyvalgte præsident Arce lovede, at der under hans regering ikke ville blive lagt politisk pres på anklagere og dommere;

H. der henviser til, at troværdigheden af det bolivianske retssystem påvirkes af fortsatte rapporter om manglende uafhængighed, udbredt politisk indblanding og korruption;

I. der henviser til, at IACHR har understreget, at visse bolivianske antiterrorlove krænker legalitetsprincippet, fordi de bl.a. indeholder en udtømmende definition af terrorisme, der uundgåeligt er for bred eller for vag; der henviser til, at stater bør respektere legalitetsprincippet i forbindelse med definering af forbrydelser; der henviser til, at klager indgivet til TCP med krav om, at artikel 123 i straffeloven om oprør, og artikel 133 heri om terrorisme erklæres forfatningsstridige for angiveligt at krænke den amerikanske menneskerettighedskonvention og den bolivianske forfatning, i øjeblikket verserer ved TCP;

J. der henviser til, at EU er mangeårig partner med Bolivia og fortsat bør støtte landets demokratiske institutioner, styrkelsen af retsstaten, menneskerettighederne og dets økonomiske og sociale udvikling; der henviser til, at EU har spillet en vigtig rolle som mægler i forbindelse med genoprettelse af freden i landet i 2019 og 2020 og i forbindelse med at yde støtte til valget;

1. tager afstand fra og fordømmer den vilkårlige og ulovlige tilbageholdelse af tidligere midlertidige præsident Áñez, to af hendes ministre og andre politiske fanger; opfordrer de bolivianske myndigheder til straks at løslade dem og frafalde de politisk motiverede anklager mod dem; opfordrer til, at der indføres en ramme for gennemsigtig og upartisk retspleje uden politisk pres, og opfordrer indtrængende myndighederne til at yde al den nødvendige lægehjælp for at sikre deres trivsel;

2. understreger, at tidligere præsident Áñez fuldt ud overholdt sine forpligtelser i henhold til den bolivianske forfatning som anden næstformand for senatet, da hun udfyldte det præsidentielle vakuum, som skyldtes tidligere præsident Evo Morales' tilbagetrædelse efter de voldelige uroligheder, der blev udløst som følge af forsøget på valgsvindel; fremhæver, at Bolivias forfatningsdomstol godkendte magtoverdragelsen til Jeanine Áñez; bemærker, at valget den 18. oktober 2020 blev afholdt uden hændelser og med fuld garanti for den demokratiske sikkerhed;

Torsdag den 29. april 2021

3. udtrykker sin bekymring over den manglende uafhængighed og upartiskhed i det bolivianske retssystem og over udbredelsen af strukturelle problemer; bemærker, at denne mangel på uafhængighed påvirker adgangen til domstolsprøvelse og mere generelt mindsker borgernes tillid til det nationale retssystem; fordømmer det politiske pres på retsvæsenet for at forfølge politiske modstandere og understreger vigtigheden af at opretholde garantier for retfærdig rettergang og sikre, at retsvæsenet er fri for enhver form for politisk pres; understreger, at ofrene fortjener reel og upartisk retfærdighed, og at alle de ansvarlige bør drages til ansvar, uden at der gives amnesti eller benådning på grund af deres politiske holdninger; opfordrer til at sikre fuld respekt for uafhængigheden i magttjenestegrene og til at sikre fuld gennemsigtighed i alle retssager;

4. understreger, at alle retssager skal gennemføres under fuld overholdelse af princippet om retfærdig rettergang, der er nedfældet i folkeretten; understreger, at de bør give retlige garantier, der sikrer retsbeskyttelse og adgang til domstolsprøvelse som led i et uafhængigt og upartisk retssystem, som er fri for indblanding fra andre statslige institutioner;

5. opfordrer indtrængende Bolivia til straks at gennemføre strukturelle ændringer og reformer af retssystemet, navnlig dets sammensætning, med henblik på at garantere retfærdige og troværdige retssager samt upartiskhed og retfærdig rettergang; opfordrer den bolivianske regering til at adressere det udbredte problem med korruption i landet; opfordrer den bolivianske regering til at ændre straffelovens artikler om oprør og terrorisme, som omfatter alt for brede definitioner af terrorisme, og som således giver anledning til mulige overtrædelser af legalitetsprincippet og proportionalitetsprincippet;

6. opfordrer den bolivianske anklagemyndighed til at genoptage efterforskningen i forbindelse med Morales-regeringens påståede kanalisering af 1,6 mio. USD i offentlige midler gennem uretmæssige betalinger til konsulentfirmaet Neurona;

7. minder om nødvendigheden af styrkede og effektive dialogkanaler inden for rammerne af de bolivianske institutioner med henblik på at fremme demokratiske værdier, retsstatsprincippet og respekten for menneskerettighederne; opfordrer de bolivianske myndigheder til at stå i spidsen for en forsoningsproces med henblik på at mindske de spændinger og fjendtligheder, der ligger latent i det bolivianske samfund;

8. udtrykker bekymring over den frygtelige sociale og politiske situation, der har udviklet sig og gradvist er blevet forværret i Bolivia siden 2019, og beklager dybt den tragedie, der har ramt alle ofre for uroligheder i Bolivia fra alle sider; understreger den afgørende nødvendighed af at opretholde statens fuldt ud lovlige multietniske og flersprogede karakter; opfordrer Bolivia til at gennemføre strukturelle ændringer og reformer, herunder udnævnelse af en uafhængig og upartisk ombudsmand, for at tackle de grundlæggende årsager til de kriser, der blussede op i landet;

9. mener, at EU og Bolivia bør fortsætte og styrke deres engagement og dialog i forbindelse med GSP+-forhandlingerne, da Bolivia er det eneste land i Det Andinske Fællesskab, som ikke har en aftale med EU; mener, at EU fortsat bør stå Bolivia bi og være parat til at engagere sig yderligere, forudsat at der tages klare skridt til at forbedre situationen, og forudsat, at demokratiet, retsstatsprincippet og menneskerettighederne respekteres;

10. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, næstformanden i Kommissionen/Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik, Bolivias regering, Bolivias forfatningsdomstol, Organisationen af Amerikanske Stater, Den Interamerikanske Kommission for Menneskerettigheder, det andinske parlament og Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling, FN's generalsekretær og FN's højkommissær for menneskerettigheder.